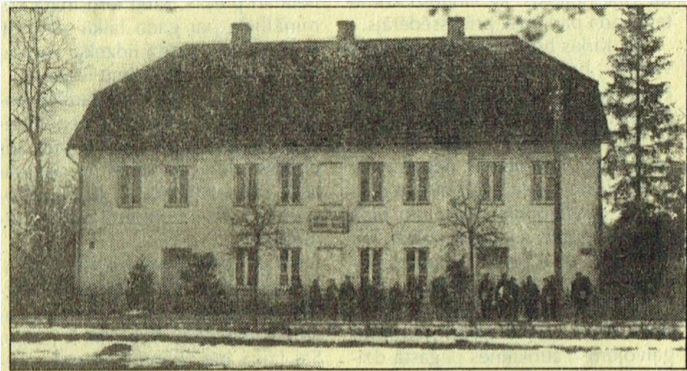

1871. GADA 1. OKTOBRĪ DARBU SĀK VALKAS PAGASTA SKOLU SKOLOTĀJU SEMINĀRS.

Valkas pagasta skolu skolotāju seminārs

Ziemeļlatvija,
1996, 18.maijs

Ielu Valkā, kas sākas pie Igaunijas robežas un turpinās līdz Rīgas ielai, sauc par Semināra ielu. Daudz maldīgi domā, ka iela tā nodēvēta par godu populārajam Vidzemes draudzes skolu skolotāju semināram, kas atradās Valkā un kuru vadīja J. Cimze. Patiesībā šī ir Semināra iela tādēļ, ka tajā atradās vienklāšņā mācību iestāde, kas gatavoja skolotājus pagastu skolām.

Faktiski viena semināra popularitāte un otra nepopularitāte izskaidrojama arī ar attiecīgi laika perio-

da valdošo slāņu attieksmi pret draudzes un pagasta skolām.

19. gadsimta otrajā pusē latviešu skolotāju vidū bija vērojama zināma dalīšanās. Pagastskolu skolotāji parasti bija cēlušies no trūcīgāko lauku iedzīvotāju vidus. Lielai daļai no viņiem nebija semināra izglītības, viņu materiālais un tiesiskais stāvoklis bija neizdevīgāks nekā draudzes skolu skolotājiem.

Draudzes skolas šajā laikā par skolotājiem darbojās Vidzemes un Irlavas skolotāju semināru absolventi. Laukskolu skolotāju vidū viņi

veidoja privilēģētu slāni. 19. gadsimta 50., un 60. gados guberņas mēroga skolotāju konferencēs pulcējās gandrīz vienīgi draudzes skolu skolotāji. Viens no iemesliem, kāpēc pagastskolu skolotāji šajās sanāksmēs nepiedalījās, bija tas, ka darbs tajās noritēja vācu valodā, ko tikai reti pagastskolotāji prata.

Pagastskolas bija viens no izplatītākajiem pamatzglītības iegūšanas veidiem Latvijas laukos. Ar lai radās nepieciešamība pēc izglītoto skolotājiem. Tādēļ dibināja skolotāju seminārus pagastskolotājiem. Ari Valkā.

Pagasta skolotāju seminārs Valkā darbu uzsāka 1871. gada 1. oktobrī.

Viena no būtiskākajām atšķirībām abu Valkas skolotāju semināru iestāšanāsnosaukums bija ērģeļu spēles prasme. Draudzes skolotājiem līdz ar skolotāju amatu draudzes bija pildāms arī baznīcu ērģelnieku amats.

Uzņēma 27 audzēkņus. Par pagasta skolu skolotāju semināra direktoru Vidzemes skolu padomnieks Jānis Indriķis Guleke izraudzīja Valkas apriņķa skolotāju Kārli Fovelinu, kas direktora amatu uzņēmas 1873. gada vasarā

un kopā ar Ādamu Tēraudu strādāja līdz 1875. gada pavasarim, K. Fovelinš iesniedza skolu virsdei lūgumu atbrīvot viņu no semināra direktora amata.

Pēc K. Fovelinā uz pagasta skolotāju semināru I. Guleke aicināja K. Balsonu no Podolā guberņas (Krievijā).

No 1871. gada 1. oktobra līdz 1887. gadam (slēgšanai) šo semināru līdztekus iepriekš minētajiem vadīja arī Ādams Tērauds. Viņš pamatglītību bija ieguvis Nītaures draudzes skolā un skolotāja amatā – Cimzes seminārā. Ja Vidzemes draudzes skolu skolotāju semināru tad pagasta skolotāju semināru par Tēraudu semināru. Ari vēlāk, kad pagastskolu semināra ēkā atradās pilsētas 1. pamatskola, to sauca par Tēraudskskolu.

1873. gada rudenī muižniecība nolēma pagasta skolotāju semināru celt jaunā mājā. Jaunā ēka, kuras tagadējā adrese ir Semināra iela 27a, izmaksāja vairāk par 14000 rubļi, (noslēgtā cena bija 14850). To cēla latviešu būvmeistari Andžs Liberts un Jānis Putniņš. Būvdarbus pabeidza 1876. gadā. Seminārs līdz ar to varēja pārver-

Eka Valkā, Semināra ielā 27a, kurā līdz

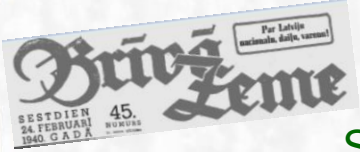
1887. g. atradās pagasta skolu skolotāju seminārs.

VĒSTURES ATMIŅAS

— 1891.

Miris Ādams Tērauds, pedagogs un skolu grāmatu sastādītājs. Ilgāku laiku vadījis Valkas pagasta skolotāju semināru, kamdēļ šo mācības iestādi beigušos sauca par „tēraudniekiem“. Dzimis Nītaurē 1830. g. 24. dec.

Seminārs darbojas līdz 1887.gadam, to vada cimzietis Ādams Tērauds.